

VALUES OF TODAY'S YOUNG PEOPLE

Summary

Departing from his researches the author came to the conclusion that young people by us have no »high ideals« but that their values are mainly identical with the concrete needs of a job and of a social status. If it is so, then even the Church should approach them through these values and not to offer them such values they do not understand. Especially interesting is the piece of information that young people who gather together in groups for religious instruction are doing this primarily because of their religious ideals and, as a secondary motive, because of their quest of an answer about life's question, while looking for friendship is only in the third place.

Stjepan Fridl

MLADI NA RASKRŠĆU

Uvod

Papa Ivan Pavao II. u poruci mladima »Mladi i nada« piše: »Međunarodna godina mladih ima mnogostruko značenje prije svega za vas, mladi, a također za sve naraštaje. Ako je čovjek temeljni put Crkve, onda se dobro razumije zašto Crkva pripisuje osobitu važnost dobi mladosti kao ključnoj etapi svakog čovjeka.« (Usp. *Mladi i nada*, Zagreb 1985., str. 10).

Budućnost Crkve ovisi o životnom opredjeljenju mladih, a njihovom zauzetošću Crkva se obnavlja.

Živimo u vremenu u kojem se primjećuje sve veće zanimanje mladih za Crkvu, i budući da traže njezinu pomoć da bi osmislili vlastiti život, traže i kvalitetno nove oblike života u koje žele uložiti vlastite sile za dobro svijeta. Svako je životno razdoblje prikladno za neko zanimanje, ali po svojoj naravi mladost je vrijeme sazrijevanja za odabiranje životnog poziva. Evo nas upravo na području teme o kojoj želimo razmišljati: Mladi na raskršću.

Biti na raskršću znači imati mogućnost opredjeljenja za neko zanimanje ili zvanje koje će određivati budućnost jednog bića. Sva su zvanja

utkana u Božji plan kojim se otkriva ljubav prema čovjeku. Zato je svako zvanje, makar bilo ne znam kako skromno, dobro i časno. Sva zaslužuju poštovanje i svakom je potreban Božji blagoslov. Ovdje ćemo svoje misli usmjeriti na zvanje u užem smislu riječi: na svećenički i redovnički poziv.

Ovo razmišljanje ima dva dijela. U prvome dijelu kratko ćemo se zaustaviti na predivnoj tajni: sam ljudski život poziv je da ostvari određenu zamisao koju mu je Bog namijenio. U tom planu nekima je Bog darovao milost svećeničkog ili redovničkog poziva, a to je upravo, pod biblijskim vidikom, tema drugoga dijela ovog razmišljanja.

Čovjek je »pozvano« biće

Čovjek je biće koje si postavlja pitanja: što znači moj život? Što to znači da sam čovjek? Zašto sam rođen kao čovjek? Koji je moj najvažniji zadatak u životu? Što mi je činiti da bi moj život imao punu vrijednost i smisao?

U dokumentu *Orientamenti e norme* (CEI) čitamo: »svako je biće pozvano od Boga na život«, a iz toga slijedi: »Svaki je život poziv, čovjek je pozvan.«¹

Prema teološko-antropološkoj postavci sv. Tome, Bog u svojem milosrđu dolazi k čovjeku, a čovjekov je odgovor čežnja da se susretne s Bogom. Isti teolog u *Contra Gentes* ističe da sve stvari, a ne samo čovjek, po svojem postojanju teže za sjedinjenjem s Bogom; teže za tim da ostvare onu ideju radi koje ih je Bog pozvao na bivovanje. Bog je svu stvarnost po svojoj Riječi predvidio prema određenoj zamisli i pozvao na postojanje. One pak, živeći sada prema svojoj naravi, odgovaraju na zov i teže za tim da ostvare onu zamisao koju im je Bog usadio pri njihovu stvaranju.²

Slične ideje možemo naći i u mislilaca nevjernika, kao što je Sartre. On stalno ponavlja da je čovjek ostvarena zamisao.³ Sposoban je razmišljati o sebi i o sebi izgrađivati idealnu sliku, a to znači da u sebi posjeduje sposobnost da nadilazi i sebi podloži svakidašnju životnu realnost. Za svako svoje djelo svjestan je da ono nije završeno, nego da su i misao i djelo samo tren u neprekidnom lancu samonadilaženja u težnji za boljim, potpunijim i nečim sadržajnijim.

Upravo zbog te nutarnje težnje, jer je u čovjeku utkana posebna zamisao,, jer nikada nije prepušten slučajnosti, jer se stalno nadilazi u

¹ Usp. CEI, *Orientamenti e norme*, Nigrizia, Verona 1973., str. 139, br. 307.

² Usp. Sv. TOMA AKVINSKI, *Summa contra génies*, III, 3.

³ Usp. R. TROISFONTAINES, *Les croix de J. P. Sartre*, Aubier, Paris 1945*, str. 21–28.

trajnom mijenjanju stvarnosti — čovjek po svojoj naravi posjeduje poziv, čovjek je pozvan.⁴

Poznajući dinamizam utkan u ljudsku narav, lako je razumjeti kako je čovjek »pozvan« da postane i da sebe egzistencijalno ostvari. Taj ga dinamizam potiče da sebi postavi neki određeni cilj koji želi u budućnosti ostvariti, još više, postići svoj »idealni ja«. Takvo planiranje za budućnost nije ništa drugo nego ostvarenje pred sobom, pred drugima, usvajanje vrednota kako bi bio sposoban ispuniti zadaću za koju se osjeća sposoban. To je u biti njegov poziv.

Početak se svakoga ljudskog života može usporediti sa sjemenkom. Ne pokazuje odmah svu raznovrsnost plodova, ali teži k svojem konačnom ispunjenju, rastu, da bi ostvario svoj »poziv«.

Temeljni čovjekov cilj, kako naučavaju i druge religije, a ne samo kršćanstvo, jest uskladiti život s planovima Božjim u odnosu prema svakom stvorenju i cijelom svijetu. Poradi toga, religiozno gledano, spoznaja sebe, otvorenost prema drugima, ideal o vlastitoj budućnosti, mogu i moraju računati s traženjem i otkrivanjem Božjega promisla nad osobnim životom.

Papa Pavao VI. u enciklici *Populorum progressio* iznosi: »U Božjem je planu svaki čovjek rođen da se razvija, jer svaki je život poziv. Već od rođenja svima su u klici dane sile i sposobnosti koje moraju donijeti ploda: njihov puni razmah, koji dolazi i kao plod odgoja primljenog od sredine i vlastita napora, omogućit će svakome da se okrene prema sudbini koju mu nudi Stvoritelj.«⁵

Usmjerenost na Boga obuhvaća puno osobno sazrijevanje, odluku za istinu i Ljubav, jer čovjek sam od sebe traži svojega Stvoritelja i, slobodno pranjajući uza nj, dolazi do potpuna i blažena savršenstva.⁶

Prvotni cilj čovjekova djelovanja uvijek je Bog i njegova slava. Time što pripadamo Njemu, kao nužni učinci, ne slijedi naša osobna savršenost, sreća, osobno ispunjenje, spasenje, zrelost... Ne potječe čovjekova težnja za Bogom iz jednostavnog razloga što smo upućeni na traženje vlastite sreće, nego sretni postajemo zato što posjedujemo težnju za Bogom.

Svi smo pozvani da budemo savršeni kao što je savršen naš Otac nebeski (usp. Mt 5, 48). Učinkovitost i plodnost milosti krštenja teže svojem punom ostvarenju u posvemašnjoj ljubavi prema Bogu, u ljubavi koja želi biti dijeljena drugima, imajući istinsku brigu za spasenje svakog bića i cijelog svijeta. Stoga je zov na savršenost poziv, ili još više, to je zahtjev svakom čovjeku. Na težnju opće pozvanosti na savršenstvo, na intimni suživot s Bogom pozvani su svi, svaki na svoj specifičan način

⁴ Usp. *Gaudium et spes*, br. 9—11.

⁵ PAVAO VI., *Populorum progressio*, br. 15.

* Usp. *Gaudium et spes*, br. 17.

izražavanja i življenja te stvarnosti. Potrebno je da taj poziv za svako biće postane »njegov« osobni poziv. Poziv na savršenost treba da bude pokretačka sila u čovjeku, jer po tome je čovjek upućen da znade osobno i u zajednici razlučivati bitno od nebitnoga; obvezuje ga da uprisutnjuje Boga; pomaže mu da znade vrednovati svaki pojedinačni poziv; stoga: »... poziv na savršenost polazna je točka za razumijevanje naravi i cilja svakog pojedinačnog poziva i zanimanja«. ⁷

Kao kršćani svi smo od Boga pozvani izgrađivati Crkvu, živjeti u njoj, raditi i trpjeti za nju. U toj Crkvi, narodu pozvanom od Boga, svaki ima svoj osobni poziv (LG). Taj je poziv za svakoga ostvarenje osobne egzistencije i sreće. Po poslanju, a posredovanjem uporabe primljenih darova, potrebno je voditi računa o tome što Bog želi od pojedinca.

Da bi se Crkva izgradila kao Tijelo Kristovo, potrebne su mnoge službe i uloge. Za to su potrebna raznolika »zvanja«, i to se traži od svih; radi toga svaki je pozvan da u nutrini srca osluškuje Božji glas i za sebe otkriva i tumači Božji plan nad vlastitim životom. Duh Sveti jest onaj koji svojim darovima svakome određuje osobni i nepromjenljivi identitet pozvanosti. ⁸

Posebni pozivi po kojima Duh obogaćenje Crkvu mogu se podijeliti u dvijete temeljne skupine:

- a) pozivi u crkvenoj službi (biskupstvo, svećeništvo, đakonat);
- b) zvanja u različitim oblicima života (kršćanski brak, udovištvo, posvećenje u raznim sekularnim institutima ..). ⁹

Među specifičnim pozivima posebno nas ovdje zanimaju: svećenički i redovnički poziv, koji se ujedno nazivaju »sveta zvanja«. U citiranom dokumentu *Orientamenti e Norme* čitamo: »Svako je zvanje u narodu Božjem sveto, ali poziv na ministerijalno svećeništvo i redovnički poziv zvanja su kojima se posebno pridaje naziv sveto. Ta zvanja niču iz posebnoga Božjeg izabranja, potvrđena su od Boga u punoj slobodi i nadilaze svaki kriterij koji bi bio samo ljudski.« ¹⁰

Možemo s K. Rahnerom reći još potpunije: Milost svećeništva je dar Božji. On poziva i bira. Sa strane čovjeka nema ništa što bi ga činilo dostojnim takve milosti i poziva. ¹¹ Isti autor piše na drugom mjestu: »Svećenik je anđeo poslan s neba; on je čovjek, član Crkve, kršćanin. Sveto pismo kaže za njega da je uzet od ljudi.« ¹²

⁷ *Sacerdote nel risveglio delle vocazioni sacerdotali*, Colonna »Vocazioni«, LDC. Torino—Leuman 1969., str. 13.

⁸ Usp. *Lumen gentium*, br. 4, 7; *Gaudium et spes*, br. 32; *Apostolicam actuositatem*, br. 5.

⁹ C. CASTAGNETTI, »Vocazione« u: S. DE FIORES — T. GOFFI, *Nuovo dizionario di Spiritualità*, Paoline, Roma 1979., str. 1697.

¹⁰ B. GIORDANI, *Risposta dell'uomo alla chiamata di Dio*, Rogate, Roma 1979., str. 20.

¹¹ Usp. K. RAHNER, *Sluge Kristove*, Sarajevo 1978., str. 29.

¹² Isto, str. 24.

Ako ove dvije misli želimo ujediniti, onda možemo reći: svećenički se poziv rađa iz Božjega srca, do svoje punine razvija se na tlu ljudske duše. To je inkarnacija Božjeg u ljudskome.

Biblijski vidik poziva

Prizori pozivanja spadaju u najdojmljivije stranice Svetoga pisma: poziv Mojsiju pred gorućim grmom (Izl 3), Izaija u Hramu (Iz 6), razgovor između Jahve i mladog Jeremije, kako čitamo na prvim stranicama Jeremijine knjige (Jr 1) . . . Svi ti prizori uprisutnjuju Boga u njegovu veličanstvu, a čovjeka u svoj njegovoj istinitosti, strahu, u njegovim mogućnostima opiranja i prihvaćanja.¹³ Kad razmišljamo o bitnim elementima tajanstvenog razgovora između Boga i čovjeka, kako i kada Jahve poziva običnog pozemljara da mu bude produžena ruka u njegovoj stvaralačkoj i otkupiteljskoj zamisli, možemo s punom sigurnošću ustvrditi da poizv u Bibliji označuje bitne trenutke u Božjoj objavi i u čovjekovu spašavanju. Bog ima apsolutnu vlast nad sudbinom čovjeka i njegova života. To je temeljna istina Starog zavjeta. Bog također ima glavnu ulogu u svakom pozivu. Biblija za njega kaže da je onaj koji poziva (Rim 9, 11; Gal 5, 8; 1 Pat 1, 15).¹⁴

Poziv je u SZ bitno povezan s poslanjem. Bog poziva i šalje. Tako čitamo o Abrahamu i drugim prorocima. Pozivom Bog pozvanome povjerala posebno poslanje u svojem djelu spasenja i sudbine svog naroda. Glavni pak cilj jest ostvarenje Božjih planova. Zato je poziv upućen pojedinačno utkan u odabranikovu svijest i savjest i čini od njega »novo« biće.¹⁶

U NZ prizori poziva upućuju na Krista Gospodina: »Darovana i učinkovita incijativa Božja ostvarena je u Isusu Kristu. To je novost u usporedbi sa SZ. Posredovanjem Isusa Krista primili smo milost i apostolstvo, da bismo na slavu njegova imena propovijedali poslušnost — vjeru među svim narodima među kojima ste i vi pozvani da budete pripadnici Isusa Krista . . . (usp. Rim 1,5—7).«¹⁶

Isus na poseban način izabire Dvanaesticu. Poziva ih da budu svjedoci i nastavljači njegova djela i postavlja ih za predstojnike Crkve. Pavao ih naziva upraviteljima Božjih tajni i služiteljima Novog saveza.¹⁷

¹³ J. GUILLET, »Poziv« u: X. LEON-DUFOUR, *RTB*, KS, Zagreb 1980², 943—947.

¹⁴ C. CASTAGNETTI, nav. cl. 1694.

¹⁵ J. GUILLET, nav. *il* 944., C. CASTAGNETTI, nav. 61, 1123.

¹⁶ R. FABRIS, »Progetto vocazionale nella prima comunità«, u // *Dio che chiama*, Rogate, Roma 1980, str. 122—123.

¹⁷ Usp. R. BRAJČIĆ — M. ZOVKIĆ, *Dogmatska konstitucija o Crkvi (Lumen gnetium, L)*, FTI, Zagreb 1977., str. 229.

Zanimljivo je naznačiti da nigdje u NZ Krist ne govori otvoreno da je koji poziv upućen od Oca; možemo jednostavno ustvrditi da je Isusovo krštenje u isto vrijeme uvođenje u službu: »Ti si Sin moj, Ljubljani moj, koga sam odabrao« (Mk 1, 11). To je ujedno trenutak kojim Bog predstavlja Slugu u kojem se proslavio.¹⁸

Taj nam naznačeni tekst očituje Kristovo jedinstvo s Ocem i puno ovlaštenje da Isus može uputiti poziv kome hoće, kada hoće i gdje hoće.

U NZ riječ *kaleo* = pozvati, nalazimo 148 puta (Lk 43 puta, Dj 18, sv. Pavao 29, Mt 26 puta ..).¹⁹

Istaknimo odmah da naznačena riječ nema uvijek specifično značenje: posebni poziv. Ipak valja primijetiti da je Isus primjenjuje na one koji će biti navjestitelji njegove Radosne vijesti. OČito je poziv i u Starom, i u Novom zavjetu upućen pojedincu, osobno (*kaloumenos* = osobno, poimenice — usp. Lk 6, 15; 19, 29).²⁰

Iz ovog letimičnog pregleda, a tako potvrđuju i mnogi tumači Sv. pisma, u Bibliji nalazimo četiri elementa, međusobno usko povezana, kroz koje prolazi jedno biće na putu ostvarenja svojeg zvanja. Te duhovno-psihološke trenutke možemo označiti kao: poziv, poslanje, odabiranje i ohrabrenje. Prema sinoptičkoj analizi poziva, nema bitne razlike u strukturi između SZ i NZ. Stoga ćemo ih promatrati kao jedinstvenu cjelinu u Bibliji.

1. Poziv

Kaleo = pozivati, glagol je koji se u Sv. pismu u pravom smislu upotrebljava za poziv. U hebrejskom, kao i u grčkom, glagol »pozivati« izražava dijaloško-dinamički vidik zvanja.²¹

Zaustavimo se malo na dijaloškom vidiku naznačene riječi. Riječ *dialogomai* znači razgovarati (razgovor između dvojice ili nekoliko ljudi). Sv. Augustin piše: »Dijalog označava sam život duha, koji kao samospoznaja jest nutarnji govor, govor o sebi i s Istinom koja stanuje u 'čovjekovoj intimi'.«²²

Prema K. Jaspersu, dijalog je istinski i stvarni razgovor i zahtijeva pitanja i odgovore bez kraja.²³

¹⁸ J. GUILLET, nav. cl., 946.

¹⁹ Usp. L. COENON, *Theologisches Begriffsleikon zu NT*, Wuppertal 1971., I., 88.

²⁰ Na istome mj.

²¹ A. FA VALE, *Vocazione comune e vocazioni specifiche*, LAS, Roma 1981., str. 92.

²² G. SANTINELLO, »Dialogo«, u *Enciclopedia filosofica*, Sansoni, Firenze 1957., I., 1560.

²³ Usp. K. JASPERS, *La mia filosofia*, Torino 1946., str. 157.

Temeljni je cilj svakog dijaloga doći do istine, a to zahtijeva da se poštuje princip slobode izražavanja misli i donošenja odluke. Stoga je pravi dijalog protkan ljubavlju i ne smije biti vođen osobnim interesima.

Poziv upućen od Gospodina nije monolog, nego dijalog među osobama. Otac nas osobno voli većom ljubavlju nego što majka ljubi svoje čedo (Iz 49, 15). Upravo ta i takva Božja ljubav temelj je istinskog odnosa Boga i čovjeka. Ako je poziv od Boga upućen pojedincu zov na nešto što još nije ostvareno, ali se ostvaruje — dijaloški proces prema značenju riječi »pozvati«, onda se na neki način i Božji poziv nastavlja, ponire u narav pozvanoga, pozivajući ga da postane, da se ostvaruje, da odgovori na upućeni poziv.

Bog nikoga ne poziva na »privatno« služjenje, nego na sudioništvo u sveopćem spasiteljskom činu svijeta (Jr 1, 6).²⁴

U SZ mnogo je izvještaja o pozivu. Štoviše, obećanje i poziv, počevši s Abrahamom, središnje su teme SZ: pođi iz svoje zemlje, domovine i kuće svoga oca u zemlju koju ću ti pokazati (Post 12, 1). Možda će biti prikladno prikazati poziv malog Samuela koji je lijepo orisan u 1 Sam 3ss. Samuel je triput doživio da ga Gospodin zove njegovim imenom. Pozvati imenom karakteristično je u biblijskoj tradiciji (usp. Post 22, 1—2; Izl 3, 4 ...). »Zvao sam te imenom« (Iz 43, 1) označava intimnost i posebnu ljubav prema imenovanoj osobi. Čin poziva upućen je onome koji se voli i u pozivanju po imenu otkriva se značajnost osobnog poziva.²⁵

U povijesti Samuela pojavljuje se starac Eli. Kada je Gospodin po drugi put zvao Samuela, Eli mu reče: idi i spavaj i, bude li te ponovo zvao, odgovorit ćeš: govori, Gospodine, sluga tvoj sluša (usp. 1 Sam 3, 9a). Ovdje je veoma izražen dijaloški karakter: traženje savjeta i oslušivanje. Posebno je važno napomenuti posredovanje starca Elija. Da bi razumio tko mu govori, Samuel ima potrebu poći u Hram ili pak čuti savjet svećenika. Sigurno, poziv na svećeništvo ili redovnički poziv jest »dar« slobodno darovan od Boga zajednici: Bog poziva koga hoće... No, treba napomenuti da narav karizme zvanja ne isključuje, već naprotiv zahtijeva posredničku ulogu zajednice, jer sva se zvanja rađaju, razvijaju i ostvaruju u kršćanskom ozračju i prostoru i za njih su predodređena. Zvanja »se rađaju, rastu i bivaju prepoznatljiva u povezanosti s pastirskom službom u skladu s općim poslanjem Božjeg naroda.«²⁶

U NZ inicijativa pozivanja pripada Kristu (usp. Rim 1, 6—7). »S Kristom poziv dobiva novi oblik. Osobnim pozivom apostola Isus postaje izvor poziva prihvaćen od učenika, a zatim i od kršćana.«²⁷

²⁴ R. FABRIS, nav. cl, 39.

²⁵ Usp. .I. GALOT, *Il mistero della chiamata*, Rogate, Roma 1979., str. 15.

¹⁰ CEI, *La formazione dei presbiteri nella chiesa Italiana*, LEV, str. 35.

²⁷ Ch. BERNARD, *Compendio di teologia spirituale*, PUG, Roma 1976., str. 24—25.

Nakon što je proveo noć u molitvi, Isus prolazi, ljubi i poziva (usp. Mk 3, 13), vidje Šimuna i Andriju (usp. Mk 1, 16).

Isus prođe ...

Marko nam često predstavlja Isusa na putu, uz more, na brdima. Isus prolazi i na putu susreće ljude na njihovu poslu; on jednostavno želi do njih doći. »Poziv je, dakle, darovan svakom čovjeku tamo gdje je on na vlastitom poslu. Isus se približava svakom biću i upućuje mu riječ nade i povjerenja, riječ poziva da ga slijedi.«²⁸

Isus ljubi...

Među tisućama koje Isus susreće na svojim putovanjima, samo nekim upućuje tajanstveni poziv. Isusov zov potpuno je podvrgnut njegovoj volji: poziva one koje htjede (Mk 3, 13). Tog trenutka nisu u pitanju sposobnosti, nakane i osobni interesi pozvanoga. Koje on htjede... označava da je poziv na služenje potpuno u Isusovoj vlasti. Štoviše, izraz »koje htjede...« ne odnosi se samo na ono što se Isusu sviđa, koji su mu došli spontano u misao, nego prema značenju hebrejskog izvornika: oni koje Isus nosi u srcu.²⁹

Vidje Šimuna i Andriju

Grčki izraz *orao*, *e'rdon*, znači vidjeti, gledati. Među mnogim drugim značenjima spomenuta riječ u svetim tekstovima označava i trenutak stvaranja.³⁰ »... gledanje je prihvaćeno kao određeni čin stvaranja; radi toga njegova funkcija je također vrednovana u objaviteljskim događajima.«³¹

Na svojim putovanjima i susretima s ljudima Kristov se pogled zastavlja na nekim osobama koje on ljubi na poseban način. Tu je ostvaren pravi i intimni Isusov susret s onima koje voli, koje je pohranio u svojem srcu i koje želi za određenu službu služenja.³²

Isusov pogled ima stvaralačku moć: ponire u intimu ljudskog srca gdje se događa istinski susret Boga i čovjeka, gdje čovjek pravo i potpuno otkriva istinu o sebi. U takvom tajanstvenom susretu Krista i pozvanoga događa se »novo« stvaranje. Zanimljivo je, Isus se na svojem putu zastavlja samo nakratko i zatim odmah odlazi. Sjeme je posijano i treba da se razvija. U srcu pozvanoga ostaje nemir koji traži odgovor. Isus koji put ostaje nerazumljiv: njegov način razmišljanja nadilazi ljudske misaone dovitljivosti, kako je to lijepo izrazio kardinal Gilroy: »Povijest se sve-

²⁸ C. M. MARTINI, *L'itinerario spirituale dei Dodici*, CIS, Roma 1980., str. 35.

²⁹ Isto, str. 40.

³⁰ Usp. »orao« u G. KITTEL, *ThWNT*, V., 346.

³¹ Na istome mj.

³² A. F A VALE, *nav. dj.*, str. 156.

ćeničkog zvanja nikada ne može ispriповijediti do kraja. Mi poznajemo samo naš ljudski udio u toj povijesti. A Božji dio, koji je neizmjerно veći, poznaje samo Bog.«³³

2. Poslanje

Pozvani od Boga na posebno služenje prima određenu zadaću ili poslanje. Ne može se živjeti jedan poziv a da se u isto vrijeme ne prihvate odgovornost i dužnosti. Kristov je poziv upućen pojedincu osobno, ali zahtijeva suživot s drugima i za druge. Poslanje koje je utkano u samom pozivu ima udjela u poslanju koje je Isus primio od Oca i predao Crkvi (usp. Iv 20, 22). Kršćansko poslanje ne poznaje granica, a to su zasvjedočili prvi Isusovi izabranici — apostoli.³⁴

I u SZ poziv je u uskoj povezanosti s poslanjem. Bog poziva i šalje na određenu zadaću na korist zajednice. Životni zadatak proroka jest poslanje,³⁵ a poslanje opisano u Sv. pismu korak je koji slijedi u dinamici poziva.³⁶

Poslanje pozvanoga uvijek je na korist zajednice koja se u određenom povijesnom razdoblju nalazi u političkoj, materijalnoj ili duhovnoj teškoći. Pozvani po svojem poslanju ima zadaću da u Božje ime bude izbavitelj i vođa naroda. Sjetimo se samo Mojsija i Izabranog naroda u egipatskom suz^anjstvu... Sličnu su ulogu imali svi proroci redom.

U NZ sv. Marko ovako nam opisuje poslanje: »Tada pozva k sebi Dvanaesticu pa ih počе slati po dvojicu, dajući im vlast nad nečistim duhovima« (Mk 6, 7—8). Dvanaesticu primaju poslanje »loviti ljude« (Mk 1, 17), propovijedati »Božje kraljevstvo« (Lk 9, 2), »tjerati nečiste duhove i liječiti od svake bolesti« (Mk 3, 14).

Vrlo su značajni izrazi poziva i poslanja: Slijedite me... Idite! Isus ne objašnjava, već jednostavno šalje. Na taj Isusov zahtjev slijedi treći element na poseban način važan za ostvarenje svećeničkog ili redovničkog poziva, a to je: osobni odgovor pozvanoga.

3. Odabiranje

»U svakom su pozivu prisutna dva elementa: a) vrhunaravni — Bog poziva kako hoće i kada hoće i koga hoće... ; b) naravni — svaki je poziv utkan u bit ljudskog bića koje ima sposobnost da odgovori na zov unatoč svim rizicima koji mogu slijediti iz ljudske odluke.«³⁷

³³ M. ŠKVORC, »Kršćanska obitelj i duhovna zvanja«, u *U službi života*, Zagreb 1973., str. 114.

³⁴ A. FA VALE, *nav. dj.*, str. 250.

³⁵ SKUPINA AUTORA, *La vocazione*, Rogate, Roma 1978., str. 20.

³⁶ Na istome mj.

³⁷ G. SOVERNIGO, *Psicologia e orientamento vocazionale*, ILP, Padova 1974., str. 29.

Od četiriju elemenata koji su međusobno povezani u ostvarenju svećeničkog ili redovničkog poziva, odgovor na poziv nešto je najosobnije što pripada pozvanome i određuje njegov budući život. Pozvani u svakom slučaju treba da kaže svoj DA ili NE pred Gospodinom. U Svetom pismu taj moment ima posebno značenje. Bog dolazi u susret pozvanome, poziva ga i u srce stavlja nemir, a zatim strpljivo očekuje odgovor (usp. Post 15, 1–3; Iz 6, 5a; Jr 1, 6).

U takvim trenucima mlado je biće na raskršću: doživljava svoje ljudske granice pred zadatkom koji ga čeka, dok je s druge strane, svjestan da upućeni poziv nije nešto ljudsko, nego je »dar«; taj »dar« nije nešto izvan čovjeka, nego je utkan u samu njegovu bit i zbog toga odluka treba da bude donesena u iskrenom i zreлом razmišljanju punom povjerenja.³⁸

Vrlo je simbolički prikazana borba mladog Jeremije, koji je živio u vremenu kad je njegov narod proživljavao velike nevolje. Propalo je tisućljetno asirsko carstvo, vlast Kaldejaca bila je na vrhuncu svoje moći, napore za Nabukodonozora. Izraelci su izgubili svoju samostalnost i bili su odvedeni u babilonsko sužanjstvo. Upravo tada poziva Bog malog Jeremiju u proročku službu da bude duhovni vođa svojega naroda. Svjestan svoje nemoći i ljudske ograničenosti, plače pred svojim Gospodinom moleći da skine s njegovih ramena teško breme odgovornosti (usp. Jr 20, 7-8).

U NZ ne nalazimo tako dramatičnih borbi i nutarnjih tjeskoba koje proživljava odabranik. Poziv je više osoban i izravan. Isus prolazi, gleda i neke zavoli... odlazi dalje... i ostavlja pojedinca da sam u slobodi donese odluku. U intimi srca, gdje se odvija tajanstveni susret Boga i pozvanoga, nema vlasti nijedno ljudsko biće, osim pozvanoga. Odgovor DA ili NE nisu vlasni mjesto pozvanoga izreći ni roditelji, ni braća, ni sestre, prijatelji, rodbina... nitko! To je najosobniji privilegij pozvanoga.

U evanđeoskim izvještajima apostoli su odmah odgovorili na Kristov poziv (Mk 3, 13; Mt 9, 9); jedini je izuzetak bogati mladić. Marko nam izričito navodi da ga je Isus zavolio (Mk 10, 21).

Isusov poziv: slijedi me! (Mk 1, 17) nije samo pitanje, poziv ili ponuda nego je stvaralačka riječ koja od pozvanoga čini Kristova učenika (Mk 1, 17; 3, 14).³⁹

Nakon osobnog razmišljanja i nutarnje tjeskobe, bogati mladić odgovara NE; udaljio se od Učitelja jer bijaše bogat (Mt 19, 22). To je primjer da je čovjek u svojem odabiranju slobodan i pred samim Bogom.

Premda je odluka DA ili NE prihvatiti Božju ponudu najosobniji čin pozvanoga, postavljamo pitanje što ili tko može utjecati na dono-

³⁸ Usp. GREGANTI, *Vocazione: dialogo difficile*, Pont. Univ. Later., Roma 1969., str. 25.

³⁹ W. KASPER, *Gesù il Cristo*, Queriniana, Brescia 1975., str. 137.

šenje te odluke. U dokumentima Sabora nalazimo da obitelj ima presudni utjecaj na duhovna zvanja. U časopisu *Seminarium* (1970, III, str. 619.ss) spominje *Lumen Gentium* (br. 11), kao teološki temelj obiteljskog rada za zvanja: »U toj, da tako reknemo, domaćoj, obiteljskoj Crkvi roditelji moraju biti za svoju djecu riječju i primjerom prvi vjesnici vjere i njegovati zvanje prikladno za svakog pojedinog, s osobitom brigom ono sveto.« Zato *Optatam totius* (br. 2) izravno kaže da su takve obitelji neka vrsta »prvoga sjemeništa«. Dekret o apostolatu laika (br. 11) kaže da roditelji »razborito pomažu« djeci u izboru zvanja i »ukoliko u njima otkriju sveto zvanje, moraju ga brižno podržavati«. To se, dalje, ističe u dekretu o svećeničkom životu (br. 11) u 2. i 6. broju *Optatam totius*, u 52. broju *Gaudium et spes*, u 3. broju *Gravissimum educationis*, u 8. i 9. broju *Ratio fundamentalis*. Nije to prešutio ni dokument *Familiaris consortium* (br. 67—68): Obitelj je svekolika »Božja obitelj u malom po kojoj Gospodin izvodi svoju misiju. Obitelj proživljene vjere, života ljubavi, mjesto je kršćanskog napretka, kolijevka iz kojih dolaze nova duhovna zvanja.« Isti dokument u 53. br. stavlja naglasak na solidan kršćanski odgoj u obitelji: euharistijski, liturgijski život, molitva... sakramenti ...

Sve nas ovo potiče da se sjetimo i zamislimo u veliku »parabolu« o zvanju, u prispodobi o sijaču (Mt 13, 4—9; Mk 3—9; Lk 8, 5—8) koju Isus sam komentira. Bilo da se radi o rastu u vjeri ili o specijalnom pozivu — Isus je nedvosmisleno istaknuo da se sjeme Riječi Božje pravilno razvija u dobrim i sređenim prilikama.

Isus jasno razlikuje četiri mogućnosti u kojima se čovjek susreće s Božjom porukom. Tri su kobne, jedna je plodna.

a) »Razgrađena obitelj«. Mladi se čovjek nalazi izvan doma i plodne njive. Prepušten je svim navalama đavla i đavolskih judi. Sjeme Riječi Božje pada pokraj puta — osuđeno je na propast. Krist misli na duše, na srca, na mlade u rastavljenim i svakom zlu izloženim obiteljima. Dijalog između duše i Boga brzo se prekida, ako je uopće počeo! Dodajmo, od takvih obitelji Crkva ne očekuje nikakve pomoći u duhovnim zvanjima.

b) »Obitelj bez dubine i plodnosti.« To je veliki dio duša i obitelji svjetovnih, površnih, neozbiljnih. Jedva da se u njima nađe kakav tanki sloj odgoja, sivoga građanskog bontona. Život u njima struji bez dubine i refleksije, bez šire vizije i bez prave motivacije. Dogodi se da Božji poziv kao neka radosna senzacija bude zapažena s početka i primljena, ali se na pretankom sloju vjere i odgoja ne može ukorijeniti. Temperament mlada čovjeka potpada pod utjecaj drugih, možda plićih i nedosljednijih od njega samog, Božja poruka brzo oslabi i uvene. Dogodi li se uz to kakav progon ili nevolje, recimo u školi ili na javnom mjestu, »odmah podlegne«. To je katastrofalna psihologija površnosti, neutemeljenosti, trenutačnog oduševljenja bez dubljeg promišljanja.

c) »Obitelj svjetskog nazora i briga«. Plodno tlo nalaze u potrošačkom društvu. Osnovni im je interes *imati*, a ne *biti i rasti*. U njima se sve želi postići preko zemaljskih i radi zemaljskih uspjeha. Po svemu sudeći, iz slične je obitelji potjecao i bogati mladić koji se srozao u osrednjost. Čitamo u paraboli: Zrnje Riječi Božje palo je u trnje... Trnje znači zabrinutost za ovaj svijet, zavodljivost bogatstva i najrazličitijih požuda. U takvim obiteljima zamire nutarnji svijet povjerenja i ljubavi; ističu se ovozemaljski interesi i udobnost. Kako je u takvim obiteljima djece sve manje, svako je ono ljubomorno vezano uz mali krug obiteljskih interesa. Djeca ne idu na vjersku pouku, ne misle na posljednje stvarnosti, ne doživljavaju zajednicu Crkve, nemaju osjećaj za potrebe drugih... Život pod utjecajem loših knjiga, slika, TV i radija, ploča i šunda svake vrste, brzo poput korova uguši riječ i ponudu zvanja.

d) »Obitelj radosti i milosti«. Njih je na žalost u ovom pomahnitalom svijetu sve manje. Njih parabola opisuje kao »dobru zemlju«. U takvim obiteljima tri faktora pridonose uspjehu:

1) Tu se Božja Riječ sluša. Obitelj nad sobom osjeća Boga. Otvara mu srce. Tu se čita dobro štivo, živi se od sakramenata. Svećenici su im prijatelji i njihova se riječ sluša i pohranjuje u srce i dušu.

2) Božja se Riječ razumije. Dobra obitelj ima dovoljno poniznosti da Duhom Svetim produbljuje vjeru i jača odluku. I napokon:

3) U takvim obiteljima jedni drugima zdušno pomažu prema načelu: svaki za sve, svi za svakoga. Recimo ukratko: to su obitelji harmoničnog, strpljivog i velikodušnog života. Za to se spremaju prije vjenčanja, oko toga rade čitav život. Čuvaju međusobnu vjernost po milosti sakramenata. Shvaćaju slabosti i grijeha, ali ih ne odobravaju. To znači da pripremaju pravu, toplu kolijevku za zvanja. Odgajaju pravilno. Zvanje u djetetu neće izazvati prijetnjom, prisilom, »pranjem mozga« ni »operacijom duše«. Oni rade oko zvanja prije svega molitvom.⁴⁰

4. Ohrabrenje

Nakon svih tjeskoba koje su prisutne u sazrijevanju odluke i želje da slobodno prihvati Kristov poziv, pozvani doživljavaju Onoga koji ga je pozvao; osjeća njegovu pomoć i riječ ohrabrenja. Same od sebe dolaze mu na usta riječi slične onima kardinala Newmana: »Stvoren sam da činim i budem nešto za što još nitko drugi nije stvoren. Nije bitno hoću li biti bogat ili siromašan, hvaljen ili odbačen od ljudi. Bog me poznaje i imenom poziva. Na neki način, toliko sam potreban na mjestu koje mi je Bog povjerio, koliko i anđeo na svojem.«⁴¹

Mojsije, Jeremija i drugi proroci u stalnoj su krizi, traže oslobođenje, teško im je prihvatiti ponudenu zadaću, ali Bog ih tješi i hrabri: Ja

⁴⁰ Usp. M. ŠKVORC, nav. čl., str. 116–119.

⁴¹ DE BERNARDI, *Le cento vie*, Milano 1966., str. 9.

sam s tobom (Ez 3, 11–12). Božja vjernost jedina im je sigurnost i jedina je sigurnost svakome tko odgovori na Božji zov.

Isusove riječi u Evanđeljima, kada poziva Dvanaesticu, imaju isto značenje. Govori im: Ne bojte se, ja sam s vama... Ne nosite sa sobom ni štapa, ni torbe... (Mt 10,9–10). Nakon donesene odluke, Isus ohrabruje svakog pojedinog da nije sam: od sada je On pozvanome sreća, utjeha, bogatstvo, smisao života. Svaki koji prihvati Tsusovu ponudu, razumjet će Njegove riječi: Sa mnom možete sve, a bez mene ne možete ništa. To bismo ohrabrenje mogli izreći riječima pjesnika Holderlina: »Sve što me u životu takne, taknut će nas zajedno, kao gudalo na violini koje od dviju žica jedan glas mami.« Drugim riječima, nakon donesene odluke, Kristova sudbina postaje sudbina pozvanoga i sudbina pozvanoga postaje sudbina Učiteljeva.

Zaključak

Na kraju još se jednom podsjetimo: Svećenički ili redovnički poziv nije čovjekovo djelo, nego je Stvoriteljev dar upućen čovjeku. Ono nije zanimanje nego poziv i time je bitno različit od svih zanimanja koje mlado biće može odabrati.

Tužimo se da nema dosta zvanja, da ih je sve manje, da nisu dovoljno stalna i zrela. Ako nam je na srcu da se poziv u srcima mladih koje Bog poziva razvija, moramo shvatiti da je nalik na sjeme što ga sijač Isusove parabole baca u srca. Ono niče, raste i dozrijeva u strogom ritmu suradnje Boga i čovjeka. Ta se suradnja mnogo bolje može ostvariti u obiteljima koje možemo nazvati: »obitelji radosti i molitve«. Samo takve obitelji mogu dokučiti plan na koji ih Koncil poziva u *Presbyterorum ordinis* br. 11. »Roditelji i učitelji, kao i svi oni na koje na bilo koji način spada poučavanje dječaka i mladića, neka ih odgajaju tako da budu spremni znajući Gospodinovu brigu za svoje stado i gledajući potrebe Crkve — velikodušno će s prorokom odgovoriti Gospodinu koji zove: 'Evo me, pošalji mene!' (Iz 6, 8). I mudro nastavlja da se poziv djece 'razabire i prosuđuje iz znakova po kojima razboriti kršćani danomice spoznavaju Božju volju'«.

DIE JUGEND AM SCHEIDEWEG

Zusammenfassung

Ausgehend von der Tatsache, daß jedes menschliche Dasein ein Ruf Gottes ist und daß jeder Christ zum Aufbau der Kirche berufen ist, zentrierte der Verfasser seine Gedanken auf die Erwählung, Entwicklung und Reifung einer Priester- und Ordensberufung. Die Berufung wird zur Sendung, wobei Gott selbst mit seiner Gegenwart und seinem Mut zu Hilfe kommt. Neue Berufungen zu wecken, dafür sind wir alle verantwortlich, in erster Linie jedoch die Familie mit der Atmosphäre der Freude und des Gebetes.

Ivan Hang

DUHOVNE TEŽNJE DANAŠNJIH MLADIH

Ljubiti i biti ljubljen

Pred 100 000 pisama mladih između 13. i 18. godine u francuskom tromjesečniku za duhovnost *Christus* razmišljao je Pierre de Givenchy i analizirao otprilike ovako:¹

Pisma krici

Otac sinu: »Ma ne kriči, zamaraš me.« A sin: »Ja ne kričim; samo govorim ono što osjećam.«

Puni snažnih emocija, mladi osjećaju potrebu za susretom, kontaktom, žele nadići očaj, usamljenost, vapiju za produbljivanjem — krik je izraz svega toga. Krik je akcija, želja da se ide naprijed. Svoju nemoć da izgrade novi, humaniji svijet oni izražavaju krikom.

Novorođeno dijete kriči. Petnaestogodišnjaci se nanovo rađaju.

Sadržaj krika

Autor spomenutog članka sažima njihove krikove u četiri rečenice:

1. Čeznem da ljubim i budem ljubljen

¹ P. de GIVENCHY, »J'ai envie d'aimer et d'être aimé« u *Christus* br. 122 (1984), str. 231—240.